

Milí čtenáři,

dnes vás čekají úvodní řádky zaměřené spíše prakticky. Rád bych připomněl, co by – podle mého názoru – nemělo být na prahu letošního léta prošvihnuto. Jistě bychom neměli zapomenout, že (a) červen je posledním měsícem výstavy Šumava Karla Klostermanna v českobudějovickém Jihočeském muzeu; (b) je právě tak čas připojit podpis k petici (<http://www.arch.info.toje.in/ocstromovkapetice.php>) proti záměru vybudovat oblundné (totiž, pardon, mega-) obchodní centrum Stromovka – snad nejkoliznější investiční záměr na okraji intravilánu Českých Budějovic v posledních dvaceti letech (vzpomínám, jak někdejší legenda českobudějovické památkové péče, konzervátor Karel Kakuška, uměl vyprávět, že přírodní park Stromovka, Sokolský ostrov, a dokonce Biskupská zahrada tvoří hrot zeleného klínu, jímž otcové města kdysi dokázali přivést až do těsné blízkosti náměstí ozvěny pošumavské přírody; ovšem dnes jako by se už takhle neuvažovalo :-()); (c) již od soboty 30. května jezdí na Šumavě cyklobusy, byť zatím jen na několika trasách (Sušice – Kvilda), ale zato s několika novinkami, především s jednodenní síťovou jízdenkou NP-Ticket (že by ale na Šumavě bylo tolik anglofonních turistů?); (d) máte příležitost (tedy pokud bydlíte v podobné lokalitě jako já) se rozhodnout, zda se vzdáte nepotřísněného balkonu či chodníku výměnou za možnost sledovat zblízka hnízdění jiříček, které si usilovně vyhlížejí nejpříhodnější místo pro svůj dočasný domov (aneb jak řekla moje manželka, jejíhož vytríbeného smyslu pro čistotu bývá jinak proč se obávati: „Bránit jim nebudeme, stejně jsme přes den většinou pryč, tak ať si tu dělají, co chtějí.“).

No a pokud si k tomu všemu najdete čas na otevření/rozkliknutí stránek červenového Ďáblíka, potkáte: komentáře ke Světovému dni životního prostředí i ke Dni pro OZE, informaci o současné podobě energetického zákona, obrysy nečekané pointy zápasu o smysluplné využití vojenského prostoru Boletice, doklady o tom, že politikové-všeználcí nevyhynuli, tip na procházku po nové naučné stezce v poněkud opomíjené lokalitě, rady pro setkání s hady, fejetonistické čtení o cestování s kočárkem po krajském městě, no a k tomu všemu příspěvky snad do všech rubrik, které jsme v průběhu posledního roku zavedli a navíc rubriku novou – průběžné sbírání Zelených perel: můžete do ní také přispět, ovšem jestliže upřednostňujete aktivity v terénu, nabízíme vycházku za netopýry, účast na monitorování koroptví nebo výstavu o Krasci. Tvůrci Ďáblíka Vám přejí vřelý začátek nového léta.

Tomáš Malina

5. červen - Světový den životního prostředí 2009: Vaše planeta Vás potřebuje!

„Vaše planeta Vás potřebuje. Postavme se společně změně klimatu,” to je téma letošního Světového dne životního prostředí, každoročně připomínaného 5. června. Za 180 dní bude v dánské Kodani zahájena klimatická konference OSN. Na jejím konci musí stát nová účinná úmluva na ochranu klimatu. Generální tajemník OSN Ban Ki-moon ve svém poselství k Světovému dni životního prostředí upozorňuje, že přestože se klimatická změna týká všech regionů a států, nejtvrdí důsledky ponese chudý rozvojový svět. V souvislosti se současnou ekonomickou krizí zdůrazňuje, že se na ni celý svět musí dívat také jako na příležitost. Největší díl odpovědnosti za řešení problému klimatu sice leží na bedrech vlád států a komerčních firem, něco za sebe ale může udělat každý jednotlivec. Společným cílem je podle šéfa OSN prosperující, zelenější a čistší planeta.

Světový den životního prostředí (5. června) je příležitostí k prezentaci ekologických témat a problémů zajímavým a srozumitelným způsobem a podpoře lidí v jejich aktivitách ve prospěch životního prostředí. Hostitelskou zemí hlavních oslav je letos Mexiko. Rozhodnutí o připomínání Světového dne životního

prostředí přijalo v roce 1972 Valné shromáždění OSN. Členské státy tím podtrhly význam první globální konference o životním prostředí, která byla zahájena 5. června 1972 ve Stockholmu. V témže roce byl založen Program OSN pro životní prostředí (UNEP), který je také hlavním koordinátorem světového dne. Tématem loňského Světového dne životního prostředí byla podpora nízkouhlíkaté ekonomiky.

Ze stránek www.osn.cz převzal Edvard Sequens

Další informace:

Prozeleňte svůj každodenní život (praktický návod co může udělat každý ve prospěch klimatu a životního prostředí): <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1517>

Stránky UNEP k Světovému dni životního prostředí: www.unep.org/wed

Materiály ke stažení (bannery, loga, poselství, videa, fotografie): <http://unep.org/wed/2009/english/content/downloads.asp>

Home

Pokud znáte fotografie Yanna Arthuse-Bertranda (po Česku například putovala jeho výstava Země krásná neznámá), muselo Vás jistě potěšit, že uvidíme i jeho film. Pod názvem *Home* má celosvětovou premiéru 5. června, tedy ve Světový den životního prostředí. Cesta po 50 zemích světa je ódou na krásy a jemnou harmonii naší planety. S optimistickým přístupem a aktuálními tématy se snímek zaměřuje na vzrůstající povědomí veřejnosti o současných sociálních problémech a problémech životního prostředí.

Z „ptačí perspektivy“ se ve filmu vydáte na cestu kolem světa do těch nejúžasnějších, ale také nejponičenějších krajin Země – nádherná, dech beroucí a silné emoce vyvolávající cesta z hlubin australského korálového pobřeží na vrchol hor Kilimandžáro, z amazonských pralesů do pouště Gobi, z bavlníkových plantáží v Texasu do průmyslové Šanghaje a ještě dál. *Home* skýtá konkrétní pohled na problémy, kterým musí naše planeta čelit: globální oteplování, kácení deštných pralesů, ztráta biodiverzity a ubývání přírodních zdrojů, ale na druhou stranu i pozitivní vývoj, jako je vzrůstající demokracie, růst našich příjmů a životního standardu, rozvoj vzdělání.

Chcete-li vidět ukázkou i s dabingem Zdeňka Svěráka, poslužte si zde: <http://home.spi-film.cz/video/>.

Edvard Sequens s využitím informací distributora na <http://home.spi-film.cz>

Boletice a jejich nejistá budoucnost

Jihočeský hejtman vyslovil po nedávném jednání s Vojenským újezdem Boletice odstoupení od záměru vybudovat v Boletickém prostoru lyžařský areál. Vedení kraje nyní tvrdí, že nadále bude prosazovat pouze naučné a cyklistické stezky v zatím nepřístupných územích. Zda je to však skutečným cílem, anebo pouze prázdným slovem politiků, se prokáže v nově schvalované územně plánovací dokumentaci kraje, tzv. Zásadách územního rozvoje. Až tehdy, kdy záměr skicentra na Špičáku ze současné podoby návrhu zmizí, bude potvrzeno, že vedení kraje skutečně od původního záměru odstoupilo.

Krajské zastupitelstvo nepopírá, že zájmy o intenzivní využití k rekreačním účelům se v současné době přesouvají do oblasti Nové Pece. Tlak ze strany veřejnosti, a především pak starostů obcí a podnikatelské sféry, je pro oblast Smrčiny, na rozdíl od Boletic, velmi silný. Také finanční stránka věci má na odstoupení od původního záměru velký podíl. Na jak dlouho ale se ale na skiareál v Boleticích zapomeno? Navíc stále nejsou dořešeny otázky vyjmutí části území pod civilní správu a do hry vstupuje možnost odložit zde všude nechtěný jaderný odpad.

Calla, díky vstřícnému přístupu správy vojenského újezdu, uspořádala koncem května exkurzi do jinak nepřístupných oblastí Boletic. Prvotně byla exkurze určena jihočeským zastupitelům, nepřihlásil se však ani jediný. Proto jsme vyzvali úředníky, odborníky, studenty a další zainteresovanou veřejnost. Během pěti dnů se ozvalo 45 zájemců. Exkurze se uskutečnila pod odborným vedením Doc. RNDr. Grulichy, Ing. Bureše a RNDr. Vydrové, za účasti zástupců VÚ Boletice.

Jelikož nezodpovězených otázek kolem budoucnosti Boletic je více, vyzve Calla v nejbližší době hejtmana ke společné schůzce. Přímo z webových stránek Cally je nyní možné apelovat na jihočeské zastupitele ve věci zachování mimořádně cenného území Boletic a ochrany před vznikem úložiště. Ke stažení na webu nebo k vyzvednutí v kanceláři Cally je též nově vydaná skládačka Špičák.

Pavla Matějková

Horníci namísto lyžařů?

V březnu loňského roku po masivním nesouhlasu dotčených obcí zadala česká vláda Správě úložišť radioaktivních odpadů prověření vojenských újezdů z hlediska možného umístění hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva. To prověření bude hotovo do konce května, ale už dopředu bylo jasné, že požadovaným geologicky vhodným podložím, neporušeným granitovým blokem, oplývají jen Boletice. Konkrétně ve své severní části poblíž obce Zbytiny, kde byla již dříve vybrána původní záložní varianta pro úložiště. Podle aktuálních zpráv hodlá SÚRAO již v druhé polovině tohoto roku požádat MŽP o vyhlášení průzkumného území pro tzv. zvláštní zásahy do zemské kůry, aby tam poté začali s bližším ohledáním, vrty apod.

Pokud by lokalita vyhověla, je jednou stavbou úložiště v podzemí a druhou, které může být i několik kilometrů mimo prostor s odpadem, je vstupní areál, vše spojené transportním tunelem. Odtud se nejprve bude úložiště razit a poté bude tudy ukládán odpad. Aby se stát vyhnul problémům se samosprávami a budou-li vhodné podmínky pro zavlečkování a vybudování dalších sítí též na povrchu, byl by ten "důl" otevřen na území vojenského výcvikového prostoru. Proto ze strany státu nebude ochota takové území vyjímat a předávat kraji. Ale kdo ví, jakého handlu se ze strany vedení Jihočeského kraje můžeme nadít. Na druhou stranu představa ostré dělostřelby či leteckých náletů na úložiště je poněkud kuriozní. Uvidíme, Calla by se o zahájení toho řízení o vyhlášení průzkumného území měla dozvědět a rovněž se jej i účastnit.

Edvard Sequens

Zastavte hledání hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva!

Český stát, zastoupený Správou úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), dostal pět let na nalezení dohody s obcemi, na jejichž území chce stavět hlubinné úložiště vyhořelého paliva. Za tuto dobu však neakceptoval požadavky obcí, nezměnil používané prostředky ani zákony, a tak hrozí pokračování „zákopové války“ s obcemi ze šesti vytipovaných lokalit s vhodným horninovým podložím. Až doposud se konalo 25 místních referend s jednoznačným vyjádřením nesouhlasu s průzkumnými pracemi i úložištěm, dále řada petic, anket a dalších veřejných akcí včetně demonstrace před Úřadem vlády s tímtež poselstvím.

Edvard Sequens v panelu na veřejném jednání 23. května na zámku Štiřín zastupoval nevládní organizace, a prezentoval tak postoj nejen Cally. Jsme přesvědčeni, že je proces vyhledávání úložiště nutné co nejdříve zásadně přehodnotit. Musí být veden jako transparentní dialog všech zúčastněných. Kromě vyčerpávající a zcela otevřené informovanosti jde o zapojení veřejnosti do kontroly postupu vyhledávání včetně zapojení nezávislých, obcemi vybraných odborníků. Je ale také nezbytné zákonné ukotvení a plné respektování práva dotčených obcí odmítnout výzkumné práce na povrchu i v podzemí a budoucí výstavbu. Obce musejí dostat možnost odstoupit z vyhledávání ve všech jeho etapách. Samozřejmostí jsou pak kompenzace negativních dopadů vyhledávání i výstavby a provozu úložiště do života obcí i regionu.

Vláda by proto měla co nejdříve přehodnotit vládní Koncepti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem a začlenit do ní výše zmíněné principy. Je zapotřebí změnit zákony – zakotvit právo účasti obcí při rozhodování o jaderných zařízeních včetně práva jej odmítnout a též vyřešit otázku kompenzací. Samozřejmě plně respektovat názor obyvatel dotčených obcí a neomezovat je zbytečně např. předčasnou územní ochranou v územně-plánovací dokumentaci.

Ale zejména – dokud nebudeme mít jasno, co uděláme s jaderným odpadem, jsou jeho další produkce a úvahy o nových reaktorech velkým hazardem. Vůbec nevíme, zda si s ním dokáží poradit naši potomci.

Edvard Sequens

Odborníci formulovali zásady přírodě blízké obnovy po těžbě

Jak se už pravidelní čtenáři našeho měsíčníku mohli dočíst, v lednu pořádala Calla společně s katedrou botaniky PřF JU odborný seminář o obnově území po těžbě nerostných surovin. V závěrečné diskusi se zrodil základ textu s názvem „Obecné zásady přírodě blízké obnovy těžbou narušených území a deponií“. K jeho konečnému znění, které od ledna doznalo ještě řadu změn a doplňků, se připojilo téměř čtyřicet účastníků a spolupracovníků semináře.

Zásady by měly platit obecně pro různé typy území narušených těžbou. Na jejich textu se totiž podíleli přírodovědci napříč obory (biologové, geologové, geografové) i zaměřením na různé typy těžeben a deponií (výsypky, lomy, pískovny, těžená rašeliniště, těžebny kaolínu, odkaliště). Přesto obsahují celou řadu konkrétních doporučení, jak by měla přírodě blízká obnova vypadat.

Leccos z těchto doporučení už bylo v Ďáblíku publikováno, proto se zaměřím spíše na některé zajímavější zásady. Odborníci např. prosazují, aby bylo možné měnit rekultivační postup v těžebně při přípravě těžby, během ní i po ní. To je velmi důležité zejména proto, že během těžby vzniká řada zajímavých stanovišť, na která se mohou stěhovat vzácné druhy organismů. Předem nalinkovaný postup rekultivace pak může tato cenná místa úplně zničit. Proto by měly být těžební prostory také pravidelně monitorovány odborníky, kteří včas odhalí přítomnost takových stanovišť a druhů.

Autoři zásad opakují návrh, aby bylo přirozené sukcesí a dalším přírodě blízkým způsobům obnovy ponechána minimálně pětina území po těžbě. Vzhledem k tomu, že potenciál pro přírodě blízkou obnovu má téměř 100 % takových ploch, jedná se o velmi kompromisní požadavek, který umožní i jiné využití obnovené krajiny. Kromě tzv. spontánní sukcese (samovolného vývoje) doporučují odborníci také ne některých místech usměrňovat, blokovat či dokonce vracet zpět. Takové zásahy jsou totiž nezbytné pro udržení druhů a společenstev vázaných na živinami chudá stanoviště, která v dnešní „přehnojené“ krajině citelně scházejí.

Celý text zásad naleznou zájemci na webu www.calla.cz/piskovny, kde si ho mohou stáhnout v rubrice Aktuality, nebo jim ho rádi na požádání zašleme e-mailem či poštou. Zásady v blízké době obdrží také ministři životního prostředí, zemědělství a průmyslu a obchodu, stejně jako důležité instituce zabývající se ochranou přírody či těžbou nerostných surovin.

Jiří Řehounek

Energetický zákon opět v režii těch velkých

V minulém měsíci skončila prezidentovým podpisem svou legislativní pouť velká novela tzv. energetického zákona (plným jménem zákona 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů). Uveřejněna byla ve Sbírce pod číslem 158/2009. Přípravu a projednávání novely jsme bedlivě sledovali, takže vypíchnu alespoň několik záležitostí, které nás zajímaly. Jinak celá novela je i díky značné kreativitě poslanců hodně rozsáhlá, má 242 bodů.

Asi nejméně zajímavým byl poslanec Oldřich Vojtř (ODS), jehož druhým živatelem je – díky jeho dřívějšímu působení v dozorčí radě ČEZ a jeho motivačnímu programu – náš největší výrobce a prodejce elektřiny. Prosadil například návrh, aby se elektrárny o výkonu nejméně 100 MW zřizovaly a provozovaly ve veřejném zájmu. Což je problematický krok, který může vést k urychlování povolovacích řízení na úkor řádného veřejného projednání a vyhodnocení negativních vlivů. Proč také mají být ve veřejném zájmu právě elektrárny, a ne třeba čistírny odpadů, teplárny, automobilky či jiné průmyslové závody? V principu se jedná o stejnou věc – podnikatelský záměr je tak povýšen na veřejný zájem. Větrné elektrárny nyní budou mít nyní jako jediné stavby 200 až 300 m (v případě instalovaných tlumičů kmitu pak jen cca 100 m) zakázané „ochranné pásmo kolem vedení vysokého a velmi vysokého vedení. Takto stanovené ochranné pásmo patří v Evropě k největším a rozhodně není řádně odůvodněné.

Nesystémově, protože Ministerstvo průmyslu a obchodu se bálo otvírat atomový zákon, byla k energetickému přilepena (a přijata) novela zákona atomového – navýšení odpovědnosti za jadernou škodu. U provozovatelů jaderných elektráren ze 6 na 8 mld. Kč. Bohužel to neodpovídá ani patřičnému usnesení vlády, kdy mělo jít o úroveň novelizované Vídeňské smlouvy o občanskoprávní odpovědnosti za jadernou škodu, tedy 300 mil. SDR. To je už od konce roku 2008 kolem 10 mld. Kč. Hlavně to však vůbec neodpovídá reálné výši možných škod. ČEZ tak získává konkurenční výhodu na trhu. A tímto kosmetickým navýšením též skončil jeden programový závazek minulé koaliční vlády prosazený Zelenými: „Zrušíme omezenou odpovědnost provozovatelů jaderných reaktorů za případné škody tak, aby platili tržní pojistné stejně jako jiná průmyslová odvětví.“

Edvard Sequens

Diazinon II

Před časem jsme na stránkách Ďáblíka slíbili, že se vrátíme k případu nebezpečného pesticidu Diazinon, který se v současné době masově používá v rybnících na tlumení planktonu. Jedná se původně o insekticid ze skupiny organofosfátů, který byl za zvláštních okolností zaveden do rybníkářské praxe. Řada prací přitom dokazuje, že Diazinon je toxický nejen pro většinu bezobratlých, ale i pro obojživelníky nebo malé ryby. Calla se proto přidala k žádosti biologů a občanských sdružení o zákaz používání tohoto pesticidu v ČR.

A teď k novinkám. V zákonu o podmínkách uvádění biocidních přípravků na trh se uvádí, že ministerstvo zdravotnictví vede na svých stránkách evidenci takových látek. V něm je Diazinon zařazen do skupiny 18, ve které vůbec nejsou chemikálie používané na rybnících! Tyto pesticidy je možné používat k hubení členovců v prostorách, kde jsou chována zvířata, na ošetření prázdných skladišť, pytlů, sudů, sprech nebo textilií. Doslova je zde uvedeno,

že skupina 18 „nezahrnuje přípravky určené k přímému styku s organismem člověka a k ošetřování zvířat včetně koupelí obsahujících insekticidy...“

Podle tohoto právního stavu by tedy mělo výjimku pro použití v rybnících vydat ministerstvo zdravotnictví, což se ovšem nestalo. I proto jsme opět apelovali na ministerstva životního prostředí a zdravotnictví a Českou inspekci životního prostředí, aby bylo používání Diazinonu bezodkladně zastaveno z důvodu hrozící ekologické újmy na vodních ekosystémech.

Jiří Řehounek

Mladí, zdraví a rychlí

Co jsem se stal rodičem, řeším stále častěji známý problém: Jak dostat kočárek s potomkem z bodu A do bodu B. V autobusech a trolejbusích MHD to ještě ujde. Některé jsou dokonce nízkopodlažní, takže odpadá úpěnlivé vyhlížení pomocníka pro naložení kočárku. Co ale delší trasy? Tady nezbývá než využít služeb naší železné dráhy, neb automobil ani řidičský průkaz nevlastním. Začínáme na Máji a obvykle nasedáme do nejvytíženější linky č. 3, která po necelých dvaceti minutách jízdy hladce přistává na zastávce se slibně znějícím názvem „Nádraží“. A skutečně – nádražní budova se na cestovatele usmívá takřka přes ulici. Jenže ouha! Po úzkém eskalátoru to zjevně nepůjde a rušnou třídou fičí jedno auto za druhým.

V tuto chvíli má rodič-cestovatel dvě možnosti. Může se spustit výtahem, pokud ho v hypermoderním Mercury centru najde, do suterénu. Ovšem jen proto, aby po bloudění temnými kobkami podzemních garáží zjistil, že na druhé straně ulice jsou jen schody bez výtahu. Naše rodina proto volí druhou variantu. Vracíme se zpátky proti jízdě autobusu a dlouze, téměř čtvrt hodiny, kličkujeme po milostivě zachovaných přechodech. Snad abychom si nádraží prohlédli ze všech směrů.

Tuhle reálnou zkušenost jsem připomněl panelistům na debatě o dopravě, kterou v Českých Budějovicích na začátku května pořádal Respekt institut. A také známou skutečnost, že v ČR se na všech úrovních od magistrátu až po vládu preferuje individuální automobilová doprava. Zástupce ministerstva dopravy kontroval oznámením, že investice do silnic a železnic jsou u nás „v podstatě skoro jedna ku jedné“, nebyl ovšem s to jmenovat jedinou nově postavenou železnici kromě „některých úseků železničního koridoru do Budějovic“. Poradce jihočeského hejtmána Ivan Študlar souhlasil, že „pro cyklisty se toho dělá málo“, kraj však v tomto ohledu nemá pravomoci. Prý se máme obrátit na magistrát.

Na ten magistrát, který cyklistům vzkazuje, aby z Máje do centra jezdili přes lávku na sídlišti Vltava? Na ten magistrát, který povoluje další a další nákupní centra na dopravně přetížených místech Budějovic? Na ten magistrát, který láká dopravními stavbami a „vylepšeními“ další auta do města včetně dosud klidných čtvrtí? Na ten magistrát, podle kterého je nejzásadnější částí revitalizace sídliště Máj asfaltování parkovišť na úkor zbytků zeleně? Na ten magistrát, který vehementně podporuje ještě větší kanalizaci kanálu, který dříve býval Vltavou? Na ten magistrát, který v tichosti ruší „nadbytečné“ přechody pro chodce, aby jmenování na

silnicích nenarušovali plynulost dopravy? Na ten magistrát, který žene maminky s kočárky a babičky o holi do obludných podchodů a nadchodů, nad/pod nimiž se valí automobilová řeka?

Mladí, zdraví a rychlí, pokud možno ve vlastním automobilu. To jsou ti ideální občané a voliči? Ale my cyklisté a chodci jsme tu taky. Je nás hodně. A bylo by nás víc, kdybychom po městě mohli jezdit bezpečně, kdyby se cyklistika v ulicích často nestávala adrenalinovým zážitkem. Neblokujeme dopravu. My JSME doprava!

Moderátor Adam Šůra na závěr panelové diskuse optimisticky nadhodil, že se blíží volby a politici by nám jako voličům mohli více naslouchat i v dopravní oblasti. Bohužel jeho optimismus nesdílím. Zdá se mi, že poslední dobou se nějaké volby blíží skoro pořád. Cesta s kočárkem přes Nádražní ulici mi ale pořád trvá stejně dlouho.

Jiří Řehounek

Projekt revitalizace sídliště Máj vyvolává rozpaky

Tato zpráva je reakcí na články Ludmily Mlsové v jihočeské příloze MF Dnes a Lenky Metelcové v Českobudějovickém deníku 17. 4. 2009. Společným rysem těchto článků je špatně skrývané obvinění obyvatel sídliště Máj, kteří se snaží aktivně zapojit do projektových příprav jeho revitalizace, z iracionálního odporu proti zamýšlenému zlepšení jejich vlastního životního prostředí.

Sídliště Máj je poněkud zanedbaná čtvrť se špatnou pověstí, ve které ovšem bydlí přes sedmnáct tisíc občanů Českých Budějovic. Mezi hlavní problémy patří příliš vysoká hustota obyvatel, nedostatečné místní komunikace, katastrofální nedostatek parkovacích míst, zanedbaná veřejná prostranství, chronicky přetížené spojením se zbytkem města a špatná bezpečnostní situace. Na druhé straně je nutno zdůraznit, že většina domů na Máji byla v posledních několika letech značným nákladem obce i samotných občanů opravena, zateplena a některé ulice celkově rekonstruovány. Sídliště si zachovalo rozsáhlé zelené plochy, dětská hřiště a klidové zóny. Navíc českobudějovický magistrát už více než dva roky v tichosti chystá revitalizaci veřejných prostranství sídliště Máj s využitím fondů EU.

V únoru tohoto roku na přímý popud občanského sdružení Sídliště Máj byly veřejnosti představeny dílčí revitalizační projekty. Bohužel se ukázalo, že představy projektantů o významu slova revitalizace se podstatně liší od představ místních občanů. Magistrátní návrhy vyčleňují části pozemků na největších existujících parkovištích pro budoucí výstavbu takzvaných multifunkčních domů s neznámým účelem, které přinesou jen další zahuštění existující zástavby. Projektanti navrhnou vyplnit existující zelené plochy mezi domy parkovišti, která se tak na mnohých místech přiblíží až pod okna bytových domů. Pátevní komunikace sídliště, ulice Milady Horákové,

se má proměnit ve čtyřproudovou magistrálu, propojenou s křižovatkou ulic Husova-Strakonická. To vyvolává pochopitelné obavy z proměny jejího místního charakteru na tranzitní komunikaci ve směru sever-jih. Jako náhradu za zničená hřiště a zelené plochy plánují projektanti futuristické lanové prolézačky, dráhu pro kolečkové bruslení a jiné vymoženosti, bez kterých se lidé na sídlišti jistě neobejdou. Není tedy divu, že prezentované projekty vzbudily takřka jednohlasný odpor občanů, a to jak jednotlivců, tak zástupců samospráv, sdružení vlastníků bytů a bytových družstev. Více než 650 občanů podepsalo petici za svolání mimořádné schůze zastupitelstva města s jediným cílem – přimět magistrát, aby umožnil přímou účast zástupců místních obyvatel na modifikaci připravených projektů a respektoval jejich skutečné potřeby. Opakovaně bylo zdůrazněno, že cílem protestujících občanů není revitalizaci znemožnit, ale modifikovat tak, aby bylo dosaženo proklamovaného cíle – zlepšení životních podmínek místních lidí.

Na výzvu náměstkyně primátora Ivany Popelové podali občané konkrétní náměty a připomínky na změnu stávajících plánů, mnohdy podpořené desítkami podpisů, reprezentující stanovisko celých domů či bloků. Tyto podněty, o jejichž osudu si není třeba dělat iluze, měly několik společných rysů: nestavět žádné multifunkční domy, minimalizovat úbytek zelených ploch, vybudovat obslužné komunikace, nedovolit tranzitní dopravu, dobudovat cyklostezky a hlavně postavit na vhodných místech parkovací domy. Jiným způsobem totiž parkování na přeuhřtěném sídlišti vyřešit nelze. Stejně tak jedinou cestou, jak zamezit nekázní při parkování a zajistit průjezd vozidel integrovaného záchranného systému, je důsledná práce státní a městské policie.

Jedinou záhadou na celé věci tak zůstává, jakým myšlenkovým postupem došly redaktorky Mlsová a Metelcová k závěru, že se stovky svéprávných občanů Českých Budějovic rozhodly preferovat současnou mizérii před skutečnou revitalizací.

Za o.s. Sídliště Máj dr.R.Svoboda

Více informací též na www.sidlistemaj.cz.

Experimenty expremiéra Zemana

V minulém Ďáblíku jsem psal (článek „Experimenty senátora Jirsy“), že senátor a starosta Hluboké nad Vltavou se v případě Šumavy vyjadřuje k procesům, kterým nerozumí. A také to, že jsem poměrně zdrženlivý při veřejném komentování šumavského kůrovce, ačkoli jsem vzděláním a zaměřením entomolog. Po posledním mediálním vývoji této „kauzy“ se však zdá, že odbornost přestává být měřítkem čehokoli. Takže bych mohl média zásobovat nejen zasvěcenými komentáři o lýkožroutovi smrkovém, ale také o meziročním vývoji inflace či vlivu slunečních skvrn na kolísání HDP.

Expremiér Miloš Zeman, vzděláním ekonom, přece z vrtulníku shlédl Šumavu, a podporován svými Přáteli Miroslavem Grégrem a Eduardem Zemanem, jakož i přáteli Jiřinou Rippelovou a Tomášem Jirsou, navrhl zrušit Národní park Šumava. Na dramatické tiskové konferenci v důstojných kulisách Senátu se sice dramaticky nedostávalo odborníků, zato však vzduchem poletovaly zkomoleniny obecně známých odborných termínů, obvinění nejtěžšího kalibru na všechny strany a také hrozby trestním oznámením na kdekoho. Ke kuriózním „argumentům“ např. patřila hrozba, že se od nás kůrovec dostane do Rakouska. V Rakousku snad dosud žádní kůrovci nežijí.

A proto volám: Zrušme inflaci! Vždyť nikdy nikomu nic dobrého nepřinesla. Znehodnocuje nám peníze, snižuje platy a bere práci! A většina obyvatelstva stejně pořádně neví, co je vlastně ta inflace zač. Mezitím se nám zmenší sluneční skvrny a HDP zase poroste. I bez inflace.

Jiří Řehounek, fotografie: Ekolist.cz

Stanovisko akademické obce k výroků Miloše Zemana o Šumavě

Na tiskové konferenci v Senátu mimo jiné zaznělo z úst Miloše Zemana, že vědci se mezi sebou neshodnou, takže se v případě bezzásahového režimu na Šumavě nejedná o problém odborný, ale politický. Proti tomu se okamžitě ohradili vědečtí pracovníci z řady pracovišť, kteří se zabývají biologií a lesnictvím. Je příznačné, že česká mainstreamová média jejich stanovisku z 12. května téměř nevěnovala pozornost. Ďáblík přináší úplné znění stanoviska, pod kterým jsou podepsáni především vědci z českých vysokých škol a Akademie věd ČR:

„Vědecká obec je překvapena prohlášením, které Miloš Zeman ve věci NP Šumava pronesl. Opakuje v něm pouze mnohokrát vyvrácené mýty a omyly o samovolném fungování horských lesů, kvůli kterým, mimo jiné, byl národní park zřízen. Většina vědecké obce podporuje bezzásahový režim v části NP Šumava, protože mnoho vědeckých prací z posledních let potvrzuje, že les na Šumavě je schopen samovolné regenerace, přirozeně se obnovuje a je zárukou vytvoření alespoň malého ostrůvku přirozených lesů ve střední Evropě. Samovolně se vyvíjející lesy v národním parku Šumava mají své místo v naší přírodě stejně jako lesy hospodářské, jejichž význam nikdo nezpochybňuje.

Lesy NP Šumava nejsou hospodářskými lesy, a nelze je tedy s nimi srovnávat. Proto v nich nelze ani uplatňovat „škody“ na produkci, protože nejsou určeny k hospodářské činnosti. NP Šumava se bohužel stal v posledních letech nástrojem v rukou politiků, kteří se snaží zviditelnit „zachraňováním“ Šumavy a kteří systematicky ignorují odborné poznatky či si z nich vybírají účelově jen ty, které se jim hodí. Šumavská příroda nepotřebuje od politiků záchranu, potřebuje čas a prostor, aby ukázala (a dnes to již ukazuje), že je mnohdy bez problémů schopna prosperovat bez lidského zásahu. Miloš Zeman by se měl vyjadřovat k věcem, kterým rozumí.“

Jiří Řehounek

Výsledky ankety „Zelená perla roku2008“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů - Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného). Celkem 98 členů nezávislé Komise ze 114 rozhodlo o vítězi 17. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí, bylo zveřejněno v minulém čísle) a 14. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos, teatrolog Vladimír Just atd.

Zelenou perlu 2008 získal:

1) Jaroslav Mencl, poradce předsedy dopravní komise Plzeňského kraje
„My v současné době připravujeme vznik občanského sdružení pod názvem Stromy zabíjejí, protože lidí, kteří skončili svůj život na stromech, neustále přibývá.“

z rozhovoru o vlivu alejí a stromořadí na nehodovost v ČR a o jejich kácení, Český rozhlas 1 – Radiožurnál, 14. 1. 2008

2) Aleš Řebíček, ministr dopravy (ODS)

„Pokud mluvíme o předražených dálnicích, bavme se tady, kolik je kde přechodů pro medvědy a žáby a byl bych rád, kdyby tady zaznělo, že to jsou ty důvody, proč máme drahé dálnice.“

z článku Dopravní stavby předražují obce a ekologové, Žďárský deník, 17. 1. 2008

3) Hynek Fajmon, poslanec Evropského parlamentu (ODS)

„Uhlí, ropa a plyn zkrátka nedojdou a není žádný rozumný důvod je uměle zdražovat a jinak znevýhodňovat v konkurenci s jinými zdroji energie.“

z článku Slovníček evropských levicových pojmů - 11. Obnovitelné zdroje energie, <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=232127>, 25. 3. 2008

4) Václav Klaus, prezident ČR

„Princip předběžné opatrnosti, toto dogma environmentalistů, vede k neodůvodnitelné maximalizaci averze k riziku, což může ve svém důsledku vést k zablokování a zákazu téměř všeho.“

z projevu v Cascade Policy Institute v Portlandu ve státě Oregon USA dne 30. 9. 2008 pod názvem Panika kolem globálního oteplování je nepřijatelná, čelit jí musí i ekonomové, <http://www.klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=crfGuAYhEbjk>, 2. 10. 2008

5) Lubor Šimeček, starosta Hodonína (ODS)

„O tuto plochu byl mezi odborníky zájem, ale poté, co se dostala do systému Natura 2000, tak možnost vybudování golfového hřiště padla. Myslím, že je to chyba, protože trávy i živočichové by se dali mnohem účinněji chránit, kdyby tam bylo golfové hřiště.“

z článku Místo golfu polygon? Byl by druhý v zemi, http://hodoninsky.denik.cz/zpravy_region/misto-golfu-polygon-by-by-druhy-v-zemi-20081104.html, 4. 11. 2008

6) Jan Kněžínek, ředitel odboru památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy

„Prakticky už nic. V roce 1992, kdy byla na seznam připsána, o Praze ve světě téměř nikdo nevěděl a pro město to znamenalo příliv peněz. Dnes už by metropoli vyškrtnutí, kromě ztráty prestiže, prakticky neublížilo.“

(odpověď na otázku: „Co by to pro metropoli znamenalo, kdyby přece jen ze seznamu zmizela?“) z článku 3 otázky pro..., 24 hodin, 26. 2. 2008

7) Václav Klaus, prezident ČR

„Je racionální očekávat, že technologické změny budou daleko významnější než jakékoliv potencionální změny klimatu.“

z projevu v Cascade Policy Institute v Portlandu ve státě Oregon USA dne 30. 9. 2008 pod názvem Panika kolem globálního oteplování je nepřijatelná, čelit jí musí i ekonomové, <http://www.klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=crfGuAYhEbjk>, 2. 10. 2008

8) Václav Roubíček, senátor Senátu P ČR (ODS)

„Představíme-li si například, že po orkánu Kyrill bychom ponechali spadané stromy svému osudu, pak za jistých podmínek by došlo k přeměně původní dřevní hmoty v hmotu uhelnou. Můžeme tedy říci, že uhlí je metamorfovaná biomasa.“

z článku Uhlí: obnovitelný zdroj energie, Lidové noviny, 27. 2. 2008

9) Jaroslav Foldyna, zastupitel Ústeckého kraje (ČSSD)

„Stát například vynakládá nemalé prostředky na grantovou politiku Děti země a Přátel přírody a oni nám pak škodí.“

z článku Jiří Šulc proti Jaroslavu Foldynovi: který z nich bude krajský hejtman?, MF Dnes-severní Čechy, 14. 10. 2008

10) Mirek Topolánek, předseda české vlády (ODS)

„Nakonec budou uspokojeny obě lobbistické skupiny. I ta, která nakoupila pozemky pod Mikulovem, i ta, která nakoupila pozemky pod Břeclaví, protože vláda rozhodla, že ten projekt počítá jen s dostavbou čtyřproudové silnice R52 z Pohořelic až do Mikulova, později také s dálničním obchvatem z Břeclavi a s prodloužením rychlostní silnice R55 až k rakouským hranicím.“

z odpovědi na interpelaci poslance Michala Haška (ČSSD) o silničním spojení Brna s Vídní, <http://www.psp.cz/eknih/2006ps/stenprot/038schuz/s038096.htm>, 25. 9. 2008

11) Pavel Bartoš, předseda představenstva Krajské hospodářské komory Moravskoslezského kraje a viceprezident Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje

„Ekologické nevládní organizace představují vážný problém, kterým je nutno se zabývat, protože kraji škodí.“

z článku Podnikatelé a samosprávy chtějí pravidla, která usměrní ekology, http://www.frydecko-mistecko.cz/aktualne/vypis.aspx?id_clanku=32053, 24. 6. 2008

12) Bohumír Rada, předseda představenstva Agrodružstvo Jevišovice a jednatel společnosti ZEVO, s. r. o. Jevišovice

„Říkám si, že dnes žijeme v ekologickém fašismu.“

z rozhovoru o svém umístění na 9. místě v anketě Ropák 2007, Česká televize 1 – Jihomoravský večerník, 25. 4. 2008

13) Ivo Strejček, poslanec Evropského parlamentu (ODS)

„REACH je nadnárodní chemická regulační směrnice založená na iluzi. Je obludným monstrem, které rozsahem a hloubkou regulace představuje novou generaci evropských direktiv a posiluje právo Evropské komise ovlivňovat hospodářské politiky členských států.“

z článku REACH zabije evropskou chemii, http://hn.ihned.cz/2-29030670-500000_d-43, 15. 10. 2008

14) Aleš Řebíček, ministr dopravy (ODS)

„Škodu budeme vymáhat. Půjdeme tvrdě proti ekologům, my se vydírat nenecháme.“

(vyjádření k situaci, kdy Městský soud v Praze na téměř 2 měsíce přiznal žalobě proti vydání stavebního povolení pro jeden tunel na dálnici D8 v Českém středohoří odkladný účinek), z článku Ministr: Ekologové způsobili škodu za 215 milionů, http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/20080830ministr.html, 29. 8. 2008

15) Tereza Šimová, pracovnice Centra pro studium životního prostředí Liberálního institutu a katedry ekonomiky životního prostředí VŠE v Praze

„Co však Václav Klaus bude naštěstí i nadále ovlivňovat, je podoba veřejné debaty o problémech spojených s životním prostředím. Snad i do budoucna bude pro mnohé prvním člověkem, od kterého se dozví o existenci alternativního pohledu na problematiku ochrany životního prostředí.“

z článku Znovuzvolení Václava Klause: Ekonomické myšlení k životnímu prostředí patří, <http://ekolist.cz/nazor.shtml?x=2088105>, 11. 4. 2008

16) Jan Baťák, ředitel taxislužby HALOTAXI

„Naši taxikáři říkají totéž, současná úprava je v pořádku, ale měli by ji dodržovat také chodci, nechodit po jednom nebo mimo přechod.“

z odpovědi na otázku v článku Měli by mít chodci v městských ulicích více práv?, Respekt č. 32, 4. 8. 2008

17) Miroslav Šefara, ředitel Ředitelství vodních cest ČR

„Odstraněním vodní dopravy zařídíme český těžký průmysl.“

z článku Na konec lodníků v Čechách dojde domácí těžký průmysl, Logistika, 18. 2. 2008

Na čarodějnice za rakouskými obnovitelnými zdroji

Další z aktivit z cyklu „Obnovitelné zdroje energie a životní prostředí“, který nám podpořila Nadace NROS v rámci druhé výzvy, byla – po třech tematických workshopech – exkurze na konkrétní zařízení do Horního Rakouska. Věnovali jsme této akci poslední dubnový den. Zájem byl tak veliký, že kromě plného autobusu za námi putovala i dvě osobní auta.

Počasi sice bylo deštivé, ale jen do okamžiku, než jsme dorazili na místo první prohlídky, k malé vodní elektrárně vedle kláštera ve Schläglu. Zde už na nás čekal pan Christoph Wägner, jinak též prezident svazu Kleinwasserkraft Österreich, který nám představil místní instalace. Od roku 2008 se zde na jezu na říčce Grosse Mühl otáčí neobvyklý vodní šroub otáčející rychlostí 23-30 otáček za minutu generátorem o výkonu 38 kW. Má sice menší účinnost, než obvykle používané turbíny, ale zato byl levnější, robustnější a také je průchozí pro ryby – pokud již neputují štěrbinovým rybím přechodem vedle elektrárny. O kilometr výše proti proudu, v Aigenu, jsme prolezli druhé zařízení, kde elektřinu po loni dokončené rekonstrukci vyrábí Kaplanova turbína s asynchronním generátorem o výkonu 120 kW. Zajímal nás ale i rybí přechod vytvořený systémem kaskády tůňek s přírodním dnem, který je ve zdejší pstruhové oblasti velmi účinný.

Po přejezdu do Gutau jsme si prohlédli zdejší farmářskou bioplynovou stanici a vyslechli výklad provozovatele, zástupce firmy Ökoenergie Gutau & Co KEG pana Gottfrieda Wahlmüllera. Stanici živí produkce z okolních 120 ha zemědělských pozemků – zejména proso, kukuřice a obilí, ale také kejda od stovky krav. Celkem do mezofilního anaerobního procesu vstupuje 11 tun zemědělských produktů a 6 tun hovězí kejdy každý den. Výstupem kromě digestátu je 4,2 m³ bioplynu. Ten se spaluje v kogeneračním motoru a v případě potřeby tepla v plynovém kotli. Elektřina je vyrobeno 2,2 milionu kWh. Teplo je dodáváno do sítě dálkového vytápění teplem obce Gutau, kde v zimě další dobavku zajišťuje štěpková kotelná (opět v místním vlastnictví a soběstačnou dobavkou od drobných vlastníků lesů).

Po obědě následovala dvojice větrných elektráren VESTAS V47 (2 x 660 kW) ve Spörbichlu nedaleko našich hranic. Jeho spoluvlastníky je celá řada obyvatel z okolí, kteří si mohli nakoupit majetkový podíl a nyní dostávají předem sjednaný úrok. Pod otáčejícím se rotorem jsme během vyprávění místostarosta obce Windhaag Heinricha Gräsera posoudili, která je to s hlučností a z dálkových pohledů i s narušením krajinného rázu. Technické nadšence zklamalo, že jsme se bohužel nemohli podívat do tubusů.

Tečkou za poznávací cestou byla zdařilá, didakticky velmi názorná česko-německá výstava „Naše cesta do pozítří k energetické nezávislosti“ v muzeu v nedalekém Windhaagu ukazující, jak se díky koncepčnímu přístupu, zodpovědnosti za své činy a vůli měnit daný stav může z obce stát energeticky soběstačná komunita.

Že se cesta vydařila a přinesla potřebné poučení i příklady hodné následování, to dosvědčuje závěrečné hodnocení účastníků. Pokud máte zájem prohlédnout si fotografie a krátké videonahrávky z exkurze od pana Romana Málka, najdete je zde: [foto](#), [video](#).

Edvard Sequens

PRÁVĚ VYŠLO

„Účast veřejnosti ve správních řízeních – právní nástroje a možnosti ochrany“

Calla v posledních dnech měsíce května vydala publikaci zaměřenou na právní možnosti účasti veřejnosti ve správních procesech s potenciálním vlivem na životní prostředí. Publikace je rozšířením metodiky – výstupu semináře „Účast veřejnosti ve správních řízeních“, který Calla pořádala za podpory Nadace rozvoje občanské společnosti v září loňského roku.

Právně-procesní poradenství Cally je širokou veřejností stále více vyhledáváno. Je patrné, že v legislativní úpravě veřejného práva není pro běžného občana lehké se zorientovat. Případů, kdy správní rozhodování balancuje na hraně zákona, je přitom stále více. Publikace by měla poskytnout základní orientaci v možnostech spolupodílet se na rozhodování o budoucnosti prostředí a krajiny, a to nejen

nevládním organizacím a občanským sdružením, ale také jednotlivcům – zejména pak vlastníkům sousedních staveb a veškeré dotčené veřejnosti.

Publikaci si lze vyžádat v tištěné formě zdarma. Elektronická verze je volně ke stažení na adrese www.calla.cz/publikace.

Pavla Matějková

Klimatické změny: fakta bez mýtů

Cílem této publikace, kterou vydaly Centrum pro otázky životního prostředí a Heinrich Böll Stiftung Praha, je shrnout poslední vědecké poznatky o změnách klimatu a podat je způsobem srozumitelným pro širokou veřejnost. Publikace se tak ve stručnosti zabývá historií klimatu na Zemi a rolí skleníkových plynů, navazuje současným stavem klimatu a projekcemi jeho vývoje. Shrnuje dopady tohoto globálního procesu a nastiňuje možnosti zmírnění probíhající změny klimatu.

Autory knihy jsou přední čeští klimatologové z Českého hydrometeorologického ústavu: RNDr. Ladislav Metelka, Ph.D. a RNDr. Radim Tolasz, Ph.D., kteří při jejím zpracování vycházeli ze své vlastní vědecké činnosti a z poznatků 4. hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu, ale i z dalších vědeckých prací. Výzkumy a pozorování, které proběhly v poslední době, závěry této zprávy plně potvrzují a umocňují: jevy, které Mezivládní panel označuje jako pravděpodobné, se dnes považují za téměř jisté a navíc probíhají větší rychlostí, než se ještě před dvěma lety předpokládalo.

Publikace je ke stažení zde: <http://www.czp.cuni.cz/Knihovna/publikace/klimaticke-zmeny-web.pdf>

Z Ekolist.cz převzal Edvard Sequens

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Klikatá čára

Každé malé dítě ví, že u nás žije jeden jedovatý had, a to konkrétně zmije obecná. A že se jí má proto raději vyhnout. Nedráždit hada bosou nohou. Nutno podotknout, že respekt je v tomto případě oboustranný. Ani zmije nikterak netouží po setkání s člověkem. Krom toho máme u nás ještě čtyři další druhy hadů. Nepatří všichni do stejného rodu, ale čeština pro ně užívá shodné rodové jméno užovka. Obojková, hladká, podplamatá a stromová jsou jejich jména druhová. A každé malé dítě vám na potkání odrecituje, že jsou to hadi nejedovatí. Což ovšem neznamená, že by nekousali.

Každé malé dítě se také ve škole učí, jak poznat zmiji od užovky. Zmije má přece na hřbetě klikatou čáru, zatímco užovka za hlavou žluté skvrny. A tady už se dostáváme na hodně tenký led. Žluté skvrny za hlavou jsou totiž charakteristické pouze pro užovku obojkovou, u ostatních českých užovek je nenajdeme. A ty se mohou svým zbarvením hodně blížít oné často zmiňované klikaté čáře. A konečně zmije klikatou čáru na hřbetě někdy zcela postrádá. Někdy můžete potkat třeba zmiji úplně černou.

Otázka tedy zní, jak skutečně poznáte zmiji od užovky. Zmije je oproti svým nejedovatým příbuzným celkově kratší, silnější a méně mrštná, má také hranatější hlavu. Dobrým určovacím znakem je i tvar oční zornice – u zmije svisle šterbinovitý, u užovek kulatý. To bych ovšem v terénu zkoumat nedoporučoval.

Omylů kolem našich hadů je samozřejmě mnohem víc. A tak je musíme stále trpělivě vyvracet. Takže: Zmije na člověka sama od sebe neútočí (vzhledem k tomu, že hadi kořist polykají vcelku, není naše tělesná velikost adekvátní). Po uštknutí zmijí ránu rozhodně nevysávejte! Zmijí uštknutí neznamená jistou smrt. Ochránci přírody zmije uměle nevysazují do přírody, aby jich tam bylo víc. A už vůbec ne letecky...

Jiří Řehounek

Nová posila Cally se představuje

Zdravím všechny čtenáře a rád bych se krátce představil. Jmenuji se Vojtěch Šimek a od 1. června pracuji v Calle jako asistent energetických projektů. Mimo to jsem činný ještě v projektu osobní asistence v Městské charitě a dokončuji studium na Teologické fakultě UK v Praze. Pro mě významným dnem bude v dohlednu určitě 20. červen – já a má snoubenka Kateřina chystáme svatbu. A dokážete si představit, kolik zařizování je k tomu zapotřebí.

V Calle se budu věnovat aktualizaci databáze instalací na www.zdrojeenergie.cz, přípravě instalace výstavy Krasec žije! a organizaci Dne pro obnovitelné zdroje, který se uskuteční 11. června. Dále se budu podílet na organizaci zářijového semináře s tématem ochrany klimatu. Protože jsem v Calle úplným nováčkem, čeká mě řada větších či menších úkolů, abych mohl co nejdříve vyvíjet samostatnou činnost. Mým oblíbeným cizím jazykem je němčina. Tu bych, jak pevně doufám, mohl aktivně používat v činnostech pro Callu – do budoucna bych rád, aby Calla zintenzivnila spolupráci s našimi rakouskými a německými kolegy. Vidím v tom šanci, jak v českých poměrech a konkrétně zde v jižních Čechách napomoci efektivnějšímu ekologickému (a ekonomickému) rozvoji (nejen) v oblasti energetiky. Členství v EU automaticky nezmění naše myšlení ani chování – proto je skutečnost našeho členství pouze možností, jak zlepšit celkovou situaci v naší zemi. K tomu patří i snaha učit se od těch, kteří jsou v některých oblastech o pár kroků napřed. Současně je pro nás také důležité, abychom si zachovali svébytnost a prostor pro autonomní rozhodování a stávali se tak pro ostatní rovnocennými partnery.

Vojtěch Šimek

KRASEC visí!

Za účasti radního pro životní prostředí Jihočeského kraje Karla Vlasáka a za tónů kytary Elišky Homolkové začala 2. června ve tři hodiny odpoledne letošní výstava o činnosti jihočeských ekologických neziskových organizací, tentokrát pod názvem „Krasec žije!“ i když možná by se hodilo též „Krasec přežil!“. Pokud máte zájem o tiskoviny Cally a nemůžete se dostat k nám do kanceláře, tak během června je najdete na výstavě. Samozřejmě i povídání o tom, co děláme. Až do konce června výstavu najdete ve druhém patře Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích.

Před akcí se konalo členské shromáždění o.s. KRASEC, jehož je Calla zakládajícím členem. Do lůna Krasce se vrátil českokrumlovský Šípek a dále jsme do našich řad přijali dvě jindřichohradecké nevládky – Vespolek a Hamerský potok (toho jako člena-pozorovatele). Pokud se podaří rozběh projektu SFŽP najdete v kanceláři sdružení od července i česrgvě zvolenou tajemnicí Lenku Smržovou a Vendulu Kaňmenou, která nový projekt bude na kus úvazku administrovat. Edvard Sequens i nadále pracuje ve výkonné radě sdružení a Romana Panská v radě dozorčí.

Po vernisáži byli přítomní ekoporadci i veřejnost pozváni o patro níže do audiosálu, kde díky organizační přípravě Cally proběhl malý seminář „Zelená úsporám“. Od zástupkyň českobudějovické pobočky Státního fondu životního prostředí Blanky Veltruské a Markéty Pavlové a dále od Karla Srdečného z EkoWATT jsme se postupně dozvídali taje a zádrhele nového dotačního programu na zateplování domů a využití obnovitelných zdrojů energie. Pokud máte o tyto informace zájem, můžete si najít cestu i k nám.

Edvard Sequens

Pozvánky na akce

Jihočeský Den pro obnovitelné zdroje energie 2009

Již čtvrtý ročník jihočeského Dne pro obnovitelné zdroje energie se letos uskuteční 11. června. Akce si klade za cíl osvětovou, vzdělávací a zábavnou formou podpořit širší využívání obnovitelných zdrojů energie na území Jihočeského kraje. Na pořádání akce letos spolupracují Calla, Energy Centre České Budějovice, Občanská

iniciativa pro ochranu životního prostředí a Jihočeské matky. V rámci Dne pro obnovitelné zdroje proběhnou následující tematické akce:

Promítání filmů z festivalu Ekofilm pro základní a střední školy na téma obnovitelné zdroje energie a problematika změny klimatu. **V kině Kotva v Českých Budějovicích od 8:30 do 12:00 hodin.** Bližší informace: Hana Gabrielová, Calla – tel.: 387 310 166, 777 027 012, e-mail: hana.gabrielova@calla.cz.

Výstava vítězných prací II. kola soutěže pro základní školy v Jihočeském kraji „Biomasa jako zdroj energie“, která probíhala od září 2008 do února 2009. Soutěž se konala v rámci evropského projektu REGBIE+ (Regionální bioenergetické iniciativy vedoucí k růstu evropského trhu s teplem vyrobeným z biomasy). **V kině Kotva v Českých Budějovicích od 8. do 14. června.** Bližší informace: Ivana Klobušníková, Energy Centre České Budějovice – tel.: 387 312 580, 777 03 03 13, e-mail: ivana@eccb.cz.

Seminář „Decentralizace energetiky aneb Šlo by to i jinak?“ a exkurze na fotovoltaickou elektrárnu v Dívčicích. Cesta k trvale udržitelné energetice založené na menších decentralizovaných zdrojích je složitá, zdlouhavá a bude vyžadovat nejen technické změny, ale také úplně jiný způsob myšlení ... **V restauraci Mydlovarka v Mydlovarech od 10 do 14 hodin.** Bližší informace: Daniela Magersteinová, Jihočeské matky, tel.: 603 532 067, e-mail: jihoceske.matky@ecn.cz.

Informační stánek k využití obnovitelných zdrojů energie, energetických úspor a ochraně klimatu. Na Lannově třídě (před restaurací Vatikán) **v Českých Budějovicích od 10:30 do 16:30 hodin.** Bližší informace: Pavel Vlček, Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí – tel.: 777 006 241, e-mail: pavel.vlcek@oizp.cz.

Celodenní prezentace mezinárodní kampaně 350.org, jejíž cílem je zvýšit povědomí o problematice změny klimatu. 5,5 m vysoký nafukovací baobab připomene význam osobní odpovědnosti každého jedince. **Na Lannově třídě** (vedle infostánku) **v Českých Budějovicích od 10:30 do 16:30 hodin.** Bližší informace: Hana Gabrielová, Calla – tel.: 387 310 166, 777 027 012, e-mail: hana.gabrielova@calla.cz. Více informací o kampani na www.350.org.

Seminář „Fotovoltaická elektrárna v rodinném domku“ pro zájemce o stavbu malé fotovoltaické elektrárny – postup, technická řešení, ekonomika, předpisy. **V místnosti č. 208 Krajského úřadu Jihočeského kraje, B. Němcové 49/3 v Českých Budějovicích od 15 do 17 hodin.** Bližší informace: Karel Srdečný, EkoWATT – tel.: 775 697 902, 389 608 211, e-mail: karel.srdecny@ekowatt.cz.

Všechny akce jsou zdarma. Další informace o jednotlivých akcích najdete na www.calla.cz/DOZE2009. Podpořeno bylo grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Edvard Sequens

***

Přírodovědná vycházka „Za motýly do Mojského lesa“

Calla a Společnost ROSA Vás srdečně zvou na přírodovědnou vycházku s entomology Zdeňkem Hančem a Jiřím Řehounekem. Připravena je ukázka metod pro odchyt hmyzu. Zhruba tříhodinová trasa je vhodná i pro děti a sjízdná pro kočárky. **Pokud bude pršet, akce se ruší!**

Vycházka se koná **v sobotu 13. 6. 2009 od 9:30 hodin.**

Sraz na konečné MHD Borek – točna (spoj č.2)

**Další přírodovědná vycházka: 26. 6. „Výprava za netopýry“
(pro bližší podrobnosti sledujte webové stránky Cally).**

***

Madagaskar – laboratoř bohů

Výstava Blatského muzea ve Smrčkově domě v Soběslavi.
O expedici Baobab 2006 promluví Václav Bratrych, o madagaskarské přírodě Pavel Hošek.

Vernisáž **5. 6. v 17:00**, hraje skupina Fat Fingers & Friends.
Výstava potrvá do 30. září a je otevřena denně (kromě pondělí) 8:00 – 12:00 a 12:30 – 16:00.

***

Den otevřených dveří větrných elektráren

v sobotu 13. června 2009 od 10 do 16 hodin

Seznam 16 lokalit, kde se akce koná najdete na www.csve.cz.

Dozvíte se mimo jiné, že:

- větrné elektrárny v ČR loni vyrobily 244,7 milionu kWh elektřiny a pokryly tak spotřebu 172 tisíc lidí
- v ČR se v současnosti točí přes 100 vrtulí a s aktuální výkupní cenou 2,34 Kč/kWh je větrná energie nejlevnějším obnovitelným zdrojem, který začíná konkurovat starším uhelným elektrárnám
- z větru by se v ČR mohlo vyrábět 6 Twh elektřiny, což je spotřeba více než 4 milionů lid

Akci pořádá Česká společnost pro větrnou energii ve spolupráci s European Wind Energy Association www.ewea.org u příležitosti Světového dne větru www.globalwindday.org

***

„Zelená opona“

beseda z cyklu Zelených čtvrtků Cally a Rosy
s Ing. Michaelem Bartošem, Csc.

Dříve železná, dnes zelená opona, dříve hranice dvou světů, dnes nejdelší biokoridor Evropy.

Ve čtvrtek 18. 6. 2009 od 18.00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9,
České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Akce je podpořena Magistrátem statutárního města České Budějovice.

Příště: 17. 9. 2009 v 18.00 hod. – Jak vzniká papír?

I letos si Vás dovoluujeme pozvat na (nejen)
studentské letní tábory
v jihočeských mokřadních přírodních rezervacích,

jejichž hlavní náplní je kosení luk a úklid trávy. Můžete si tak přivyknout, poznat nové kamarády, skryté kouty jihočeské přírody, masožravé květiny a své fyzické limity.

Pracovní podmínky bývají extrémní. Pracuje se 7 hodin denně za plat 50 Kč/hod. Kromě práce nabízíme nepracovní program. Ten sestává zejména z **celodenních cyklistických výletů** do přírody a chráněných území CHKO Třeboňska, Přírodního parku Novohradské hory, NP Šumava a j. **Podmínky účasti:** Věk od 16 let výše, chuť pracovat a schopnost odolávat nepříznivým podmínkám. Umění kosit není podmínkou. **Podmínky na akci:** Bydlení ve velkém vojenském stanu (nebo ve vlastním) na okraji rezervace nebo u mě na farmě, vaření společně - náklady rozpočítané mezi účastníky. Počet max. 10 - 12 osob. **Nutné vybavení:** kolo !, cest. pas, holínky, pláštěnka, spacák, karimatka, teplé oblečení. Vhodné vybavení: hudební nástroje, dalekohledy, plavky.

TERMÍNY:

17. – 26. 6.

Přírodní památka Gebhárecký rybník v České Kanadě

26. 6. - 14. 7.

Národní přírodní rezervace Brouskův mlýn v nivě říčky Stropnice na Českobudějovicku

14. 7. - 10. 8.

Přírodní památka Slavkovické louky na Šumavě nedaleko Lipenské nádrže

24. 8. – 1. 9.

Přírodní památka Ďáblík na Trhvosvinensku (*základna u mě na farmě*)

1. 9. – 10. 9.

Národní přírodní památka Terezino údolí – romantický park na Novohradsku

10. 9. – 28. 9.

Přírodní památky Děkanec, Jenín a Svatomírov v šumavském podhůří
(*u předchozího i tohoto termínu bude základna opět u mě na farmě*)

ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠKY: Písemně nebo e-mailem nejpozději 2 týdny před akcí na adresu: STROM - Ing. Jiří Marek, Chvalkov 22, 374 01 Čížkrajce. Tel.: 386 323 240, e-mail: marek.chvalkov@worldonline.cz. Uvádějte nejen mailovou, ale i standardní adresu!!! Při obsazeném termínu Vám nabídneme náhradní. Informace o místě a době srazu obdržíte asi týden před akcí. Vše výše uváděné, fotky atd. najdete na www.iSTROM.cz.

Na setkání se těší Jiří Marek

ĎÁBLÍKOVA PORADNA

Energetická společnost bez vědomí majitelů vnikla na pozemek a pokácela dvě zcela zdravé lípy, dominanty krajiny, které byly zcela mimo trasu elektrického vedení. Je možné, že tento postup umožňují současné zákony? Kdo takový zákon prosadil a schválil a odkdy platí? Pozemek je tak znehodnocen, máme právo na kompenzaci? Hodnota jednoho stromu podle odhadu činí asi 90 000 Kč. Je povinností toho, kdo kácení provedl, také vysadit nový strom jako v případě kácení v soukromé zahradě?

Zákon 458/2000 Sb. (energetický zákon) stanoví v par. 25 odst. 4 písm. g), že provozovatel distribuční soustavy smí vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním a provozováním zařízení distribuční soustavy, a dále dle písm. h) může též odstraňovat a oklešťovat stromy a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromy a jiných porostů ohrožujících bezpečné a spolehlivé provozování zařízení distribuční soustavy v případech, kdy tak po předchozím upozornění neučinil sám vlastník či uživatel.

Z ustanovení tedy vyplývá, že nejdříve musí být vlastník pozemku provozovatelem distribuční soustavy vyzván. Pokud tak nebylo učiněno a navíc existuje domněnka pochybení o nutnosti kácení předmětných dřevin, doporučuji se obrátit na Českou inspekci životního prostředí, která je orgánem kompetentním k doзору a ukládání sankčních a nápravných opatření v případě nedodržení zákonů v oblasti ochrany životního prostředí.

Pavla Matějková

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Procesně-právní poradenství - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 387 311 381, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 387 311 381 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 387 311 381, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 13 hodin (především energetika)

Středa - 13 až 15 hodin (především procesně-právní poradenství)

15 až 17 hodin (především alternativy pro zemědělství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj *Ďáblík* vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

Telefon: 387 311 381

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

*Starší čísla občasníku *Ďáblík* najdete na stránkách sdružení Calla.*

Uzávěrka dalšího čísla je 30. června 2009.

- ▶▶ Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀
- ▶▶ Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz ◀◀

Vydávání zpravodaje *Ďáblík* je podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

